

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1904. november 24

Csütörtök.

XXIII évfolyam 94. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasábsos petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyitlter sora 30 fillér.
A hirdetmények a nyitlterek díja előre fizetendő.

A politikai helyzet.

A végszükség állapotában nem lehet formai szubtilitásokon töprengeni. Gyorsan, erélyesen kell cselekedni és bármilyen cselekvés helyes, mely a kitűzött célt, a kétségbeesítően veszélyeztetett organizmus megmentését szolgálja.

A magyar parlamentárizmus végső veszedelemben forgott. Meg kellett menteni minden áron, és a nemzet hálával tartozik annak a férfinak, a ki el nem hárítható kényszerűségből tultette magát oly tekintetek, melyek a mentés munkájában a parlamentárizmus jóvátehetetlen kárára megköthették volna kezét.

A házszabályok formaságain sérelem eshetett pénteken, de e szabályok lényege ellen, mely a többség akaratának biztosításában testesül meg, nem vétett senki. A többség megtörte a kisebbségnek immár elviselhetetlenné vált zsarnokoskodását, megörte oly eszközökkel, a melyeket a rendkívüli helyzet megkövetelt és a miknek használatára maga az ellenzék parancsolóan kényszerítette a kormánypartot.

Ily körülmények között a helyzet elfogulatlan szemlélője nem tulajdoníthat tulzott jelentőséget az ellenzék pénteken éjjeli és ennek folyamánaképpen szombaton tanusított viselkedésének. Ha az ellenzék orvítamadást és gonosz meglepetést emleget, akkor megfedekezik arról, hogy Tisza István gróf már napokkal előbb férfias bátorsággal és ellenfeleitől is méltánylandó őszinteséggel kijelentette, hogy ha kénytelen lesz reá, a formát fel fogja áldozni a lényegnek. Egyéb pedig pénteken nem történt.

A kormányelnök előre látta bátor tetteinek következményeit. Bizonyos volt benne, hogy a szabadelvűpárt elszánt követéssel, törhetlen hozzájárulással és tüzes lelkesedéssel fogja szankcionálni vezérének lépését. És viszont bátran szemébe nézett annak az eshetőségnek is, hogy a kemény kézzel megtört és rut játékanak folytatásában erélyesen megakasztott ellenzék halálos boszut fog esküdni megfőkezőjének.

Ez meg is történt. Az apokalipsis látományaiban a legkülönbözőbb fenevadak békésen megférnek egymással. A szövetezett ellenzék koalíciójában, mely pénteken délelőtti forma szerint megalakult, egymás keblére borultak oly politikusok, kik még nemréga legőszintébb meggyőződés hangján egymás fejét kívánták és a kik a legfeketebb bűnökkel vádolták egymást. Most mindezek a politikusok félre-

tettek minden gyűlölséget és a haza megmentésének örve alatt elhatározták, hogy méregfogaikkal, a mikkel eddig egymást marták — Bartha Miklós mondotta így pénteken — ezután valamennyien a kormányelnököt fogják megtámadni.

Tisza István gróf nyugodtan állja majd a szövetezett ellenzéknek ezt az ostromát is. A személyes gyűlölség lovagjai fölirattal fordulnak a koronás királyhoz és manifesztummal a nemzethez. De sem az uralkodót, sem az országot nem fogják megtevesztetni.

A szabadelvűpártból történtek egyes, már napokkal ezelőtt előrelátott kilépések, de ezek nem érintik a párt vezéréhez ragaszkodó nagy többségnek sem erkölcsi, sem számbeli súlyát. Az országban is bizonyára akadnak majd vidékek, a hol a szövetezett ellenzéktil kilátásba helyezett agitáció megtermi mérges gyümöleseit, de azért a nemzet tulnyomó része már az obstrukciós hadjárat megindulásakoriteltés a gordiusi csomónak pénteken történt kettévágása után sincs oka arra, hogy megmátsítsa itéletét, mely a kormány purifikáló akcióját szükségesnek és elodázhatatlannak mondotta.

A times cikke a magyar ellenzékéről. „Apponyi az ellenzék nevében beszélt, de a belföldi szemlélő, ha jóakarattal viseltetik Magyarország iránt és a parlamentáris intézmények iránt, csak azt konstatalhatja, hogy az ut, a melyre Apponyi lépett, vésztlhozó Apponyira és az ellenzékre nézve.

Kétszerte veszélyes téren mozgott, midőn kétségbe vonta a miniszterelnök tervének alkotmányos voltát s azt állította, hogy a házszabályoknak ilyen erőszakos és törvénytelen reformja a parlament összes további határozatait érvénytelenné teszi. Az ellenzék vezetője tényleg azt jelentette ki, hogy a királynak esküje tiltja az ilyen törvénytelenül alkotott házszabályok segélyével hozott törvények szentesítését.

Mi nem állhatunk be ezen közjogi kérdés bíráinak, mi csak azt mondhatjuk, hogy ha ez így van, akkor a magyar alkotmány furesa egy gépezet.

Nálunk előszeretettel hivatkoznak angol példákra és az angol sajtó nyilatkozataira, mert hiszen Anglia a parlamentárizmus klasszikus hazája. Nos, az ellenzék láthatja most, hogy a legtekintélyesebb angol lap hogyan itél a magyar ellenzéki vezérfőfiakról és okulhat rajta.

A Times után ime megnyilatkozik Londonnak második hatalmas nagy lapja is a „Morning Post“ a mely a magyar házszabály revizióról irt vezérekében azt írja, hogy „a modern parlamentekben a szőáradat abszolút szabadságának bizonyos megszorítása szükséges, ha azt akarjuk, hogy a parlamentnek mindjobban szaporodó munkájukat elvégazzék. Ennek szükségét Britaniában már régen belátták, s ujabban Olaszországban is gátat vetettek a szőlás szabadságnak, még pedig jó eredménnyel. . . .

Apponyi aggodalma e reformmal szemben pusztán a képzeletben létezik. Mert a parlamenti tárgya-

lások módjának megfelelő reformja, mint azt minden politikus tudja, az egyedüli eszköz, melynek segítségével nagy törvényhozó testületek remélhetik, hogy megbirkózhatsanak a modern idők változási folytán megszaporodott munkával. Az egész parlamentnek szabadsága s munkaképessége sokkal fontosabb mint az egyes szónokok szabadsága. Tisza ezt az igazságot felismerte. Reméljük, hogy elég erős lesz megvalósítani azokat a reformokat, a melyek a logikus és praktikus folyamánai ez igazság felismerésének.

Igy gondolkoznak Angolország leghatalmasabb lapjai a nálunk lefolyt parlamenti harcokról, így gondolkozik Angliában a művelt politikai közönség is. A magyar ellenzék tehát tudja meg, hogy Európának művelt közvéleménye nincsen a részén és hogy harcát Tisza ellen épen ottan nem értik és nem helyeslik, a hol eddig előszeretettel és elismeréssel irtak és beszéltek a magyar politikusok nagy hivatottságáról és a magyar parlament nagy foku politikai érettségéről.

A főrendiház ülése. A főrendiház nov. 19-én délután 1 órakor rövid ülést tartott.

A napirend előtt felszólaltak gróf Zichy Nándor és gróf Vigyázó Ferenc.

Mindaketten élesen elitelték azokat a botrányokat, a melyeket az ellenzék a képviselőház tegnapi ülésén földézett.

Ezután az ülés tudomásul vette az országgyűlést bizonytalan időre elnapoló királyi kéziratot.

Az ülés 5 percig tartott.

Az ellenzék manifesztuma. A koalíció, vagyis a szövetezett ellenzék ma manifesztumot készített, a melyben igazolja tegnapi eljárását.

Ezt a manifesztumot, a mely a nemzethez szól, a királynak is meg fogják küldeni.

A képviselőházat összehívják. Képviselői körökben az a hír van elterjedve, hogy a képviselőházat legközelebb újból összehívják.

Ezen az ülésen gróf Tisza István nyilatkozatot fog tenni, hogy a melyekből nyilvánvalóvá lesz, hogy a kormánynak a képviselőház tegnapi ülésén kényszerűségből követett eljárása és annak eredménye (vagyis a Dániel-féle javaslatnak határozatiatörténet emelése) a szőlásszabadságot a legkevésbé sem fogja korlátozni, hanem főleg és kizárólag a parlamentárizmus elfajulásainak, az esztelen tüntetéseknek lehetetlenné tételét célozza.

Az ellenzék komolyabb elemei — így akarják azt tudni a beavatottak — gróf Tisza István ezen kijelentéseit megnyugvással fogják tudomásul venni.

Manifesztum a királyhoz. Budapest, nov. 19. Apponyi Albert grófot bízta meg az egyesült ellenzéki-párt végrehajtó bizottsága, hogy a királyhoz intézendő feliratot megszerkessze.

Apponyi gróf manifesztuma kivonatosa így hangzik:

Nem lett törvényes a határozat. Semmis az, mert nem bír a törvényi kellékekkel. Nemcsak semmis a határozat, de még a szentesítés által sem nyerhet törvényi erőt.

Fel kell emelnünk szavunkat akkor, mikor egy királyi korona ellen intéztetik ilyen támadás, mikor a gonosz tanácsadó elhomályosítani akarja a korona kényét. És éppen az éi vissza a királyi kézirtattal, a kinek kötelessége lenne figyelni a törvények megtartására s az akar olyanokat megtörtéent tényekké teenni, a mik tényleg meg nem történtek ez és a hitlélvélben tett fogadalom megsértését vonná maga után.

El kell bocsátani oldala mellől az olyan tanácsadót, ki ténykedésével a nemzet és korona közötti egyensúlyt megzavarni igyekszik.

A fővárosi polgárság gyűlése. Budapest, november 20. A liberális polgárság tegnap nagyon népes gyűlést tartott, a melyen elfogadták azt a határozati javaslatot, hogy az obstrukciót elítélik. Gróf Tisza István eljárását helyeslik.

Tisza István kifejtette, hogy örvend a polgárság magatartásán, megnyugtató reá nézve, hogy eljárását helyeslik. A forma csak kibuvó volt és nem államcsíny.

A miniszterelnök tiltakozik az ellen, hogy a király személyét belevonták a dologba. A nemzeti akaratot respektálni kell mindenkinek, parlamentáris kormányforma a nemzet javára szolgál, ez előtt mindenkinek meg kell hajolnia.

A gyűlés épülete előtt és a teremben többször kis demonstráció volt.

A rendőrség a tüntetőket szétkergette s a teremről a lármázókat eltávolította. A mikor Tisza miniszterelnök a gyűlésből gyalog eltávozott, hóladdákkal megdobálták.

Ev. ref. egyetemes zsinat.

Lapunk multkori számában röviden jeleztük azt, hogy a magyar reformátusok most tartják zsinatukat az ország fővárosában. — Mióta a magyarországi öt ev. ref. egyházkerület közt az unió létrejött, most tartatik ezeknek harmadik zsinata. Az első kezdődött, 1881-ben Debrecenben és folytatódott Kolozsvárra. A második tartatott 1891-ben Budapesten. Utolsó ülése ennek 1892. nov. 15-én volt. — Mindkét zsinat nagy munkákat végzett. Az elsőnek eredménye volt a Királyhágón tuli négy kerületnek az erdélyivel való egyesülése és az Országos Ev. Ref. Közalap megteremtése, melynek fentartásához minden magyarországi ref. ember hozzájárul többkevesebb fillérrel és az alapvagyonnak lehető növekedése mellett az évi kamatok szegény ref. egyházak, missziói körök segélyezésére fordíttatnak tekintélyes, évi 150—200 ezer koronát kitevő összeggel. A második zsinat eredménye volt az Orsz. Ev. Ref. Lelkesi Özvegy-árva Gyámintézet létesítése, hogy a szegény kálvinista papok özvegyei, árvái a családfelelősségével utszélen való koldulásra, vagy megalázó foglalkozások keresésére, a megélhetés miatt, ne kényszeríttessenek.

A most, nov. 10-én összeült zsinatra is nagy teendők halmaza várakozik. Hogy egyebeket ne is említsünk, amit a zsinat is elsőrendűi dolgának tekintett, az egyházi adózási viszonyok rendezése,

kiválóan fontos munkáját fogja képezni a most összeült zsinatnak. Továbbá az 1891-iki zsinaton alkotott egyházi törvényekben a 10 éves használat alatt földfedezeti hiányok pótlása és a változott viszonyokhoz való alkalmazása, mind egy-egy nagy körütekintést, előrelátást és nagy fáradságot igénylő feladatai közé tartozik a magyarországi ref. egyházak e legtöbb intézkedő és törvényhozó testületének.

Első ülését e hó 10-én tartotta Budapesten és pedig nagy templomi ünnepségek között, melyen Kun Bertalan tiszánianeni és Antal Gábor dunántúli püspökök végezték az istentiszteleti szertartásokat. Ennek végeztével br. Bánffy Dezső és Kun Bertalan korelátsége alatt benyújtották az egyes zsinati képviselők megbízó leveleiket igazolásra. Minden egyházkerületből az egyházi és világi elem színe java ott szerepel a zsinati képviselők névsorában. Az erdélyi kerületből a püspök vezetése alatt ott látjuk Kenessey Béla theol. igazgató, kerületi főjegyzőt, Bartha Lajos, Deési Gyula, Ravasz János, Sándor János espereseket, Bartha Dezső tasnádi lelkészt, Nagy Lajos képezési igazgatót, Pokoly József és Nagy Károly theol. tanárokat, Zeyk Dániel és Simó Lajos főgondnokokat, Váro Feren és dr. Sárkány Lajos koll. tanárokat és még sok más igazi, lelkes munkását a ref. anyaszentegyház ügyeinek, a püspökök és br. Bánffy főgondnokokon kívül, kik hivatalból tagjai a zsinatnak, számszerint, az egyházközségi presbyteriumok által választott 18 erdélyi képviselő.

Hosszra terjedne és egy politikai heti lap keretébe nem is volna fölvehető a zsinat munkájának részletes ismertetése. Azért csak a főbb mozzanatok figyelemmel kísérve, belőle azon részleteket, melyek református olvasóinkat közelebbből érdeklik, megfogjuk említeni. És pedig tudósításainkban egy-egy kiemelkedőbb és közérdekű részt fogunk kiragadni a tárgyalásokból, hogy olvasóink a zsinat lefolyásáról nagyjában legalább tájékozva legyenek.

Első sorban is a zsinat az új törvénytervezetnek az egyh. adózásra és általában a pénzügyi kérdésekre vonatkozó részét vette tárgyalás alá. Az eredményről lapunk jövő számában fogjuk olvasóinkat tudósítani, s ezzel kapcsolatosan a revízió indító okait ismertetni.

— Z. —

Vármegyénk hölgyei a tüdőbetegekért.

— Saját tudósítónktól. —

A József Főherceg Szanatórium Egyesület védnöke József főherceg megleghangu felhívással fordul vármegyénk hölgyeihez, hogy segítsék a népszana-

tóriumok létesítését s e végből a jótékonycélú sorsjáték sikere érdekében alakuljanak meg Háromszék megyében is a hölgybizottságok.

Értesülésünk szerint az egyesület azoknak, akik nemes célját pártolni sietnek, a főherceg védnök elhírával művésziesen kiállított oklevelet kapnak, ezenkívül az egyesület úgy járja le háláját, hogy azon hölgyeknek nevét, akik a legkiválóbb tevékenységet fejtik ki, a népszanatóriumok márványtábláján örökíti meg.

Értesülésünk szerint Kézdivásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön a hölgybizottság már megalakult, a miklósvári járásban most mennek széjjel az egyesület felhívásai, a kézdi, orbai, sepsi járásokban a fölkerés a legközelebbi napokban fog megtörténni.

Megjegyezzük, hogy a Szanatórium-i hölgybizottsági tagság anyagi kötelezettséggel nem jár, hanem azzal az erkölcsi kötelezettséggel, hogy az egyesület emberbaráti akciója sikert lásson, hogy a tagok a maguk örölmében lelkes harcosai legyenek a tuberkulózis elleni küzdelemnek.

Kézdivásárhely városában a következő hölgyek buzgólkodnak az egyesület érdekében. Balázs Mártonné, Balázs Károlyné dr., Bodor Ferenéné, dr. Dávid Jánosné, Elekes Béláné, Fejér Károlyné, Nagy I. Lázárné, Petsits Béláné, Stocker Antalné, dr. Szini Gyuláné szül. báró Apor Polékszena, Dr. Török Andorné, Szabó Jenőné, dr. Vargha Béláné és Ifjú Tóth Istvánné. Különös lelkesedéssel működnek: dr. Dávid Jánosné, dr. Vargha Béláné, ifj. Tóth Istvánné, Balázs Károlyné és Balázs Mártonné.

Sepsiszentgyörgyön a hölgybizottság: Gróf Haller Jánosné, Szent Iványi Miklósné, Ifj. Gödri Ferenéné, Bogdán Arthurné, Kelemen Lajosné, dr. Antal Mihályné, dr. Künne Tivadarné, dr. Bodor Tivadarné, dr. Bene Istvánné, özv. Malik Józsefné, Császár Domokosné, Péter Mózesné, Pálmay Lenke, Bikfalvy Istvánné és Csánky Gyuláné urhölgyekből áll.

A miklósvári járásban a következő hölgyek kértettek fel: Gróf Nemes Jánosné, Kövesdi Bóér Olivérné, Gáspár Józsefné, dr. Keller Józsefné, Petke Károlyné Hidvégéről, dr. Benedek Zoltánné Nagyajtáról, Hoffmann Gézáné Köpecsről, dr. Tibáld Miklósné, dr. Solymossy Istvánné, Solym Gyuláné és Borbáth Gerőné Baróthról, Kolombán Sándorné Szárazajtáról.

Bizton hisszük, hogy a nemzeti és népművelő feladatnak ilyen nemesszívű gárdával nagy sikere lesz.

T Á R G A.

A magyar regény.

Ki ismeri a magyar regényt, a magyar alkotó szellemnek ezt az egyik legnagyobb szerű termékét? Művelt magyar emberek, akik elvégeztek minden iskolákat, irodalmi férfiak, a kiknek hivatásuk az írott munkák megismerése és megismertetése, vajjon melyikük merné mondani, hogy ismeri egészében és érti teljesen azt a hatalmas könyvsorozatot, a mely a magyar regényirodalom termékeiből kerekedik össze? Nyíltan megvallhatjuk, ha szégyenkezéssel is, hogy a magyar regényirodalmat valóban sem az irodalom szűkebb eliteje, sem a művelt nagyközönség nem ismeri. Olvastak és olvasnak egy-egy regényről, egy-egy regényíróról egy-egy művét, de az egész magyar regényirodalomról, arról, a mely megindult a XVIII. század végén s fejlődött, egy század múltán már versenyre kelt az európai nagy regényirodalmakkal, a jelentős litteratúrától nincs képe a magyar művelt világnak.

Olvassák báró Jóska Miklóst, egyre gyérekben, báró Eötvös Józsefet eléggé, Jókai Mórt sokat, báró Kemény Zsigmondot egyáltalán nem. Pálffy Albertet alig emlegetik, Pulszky Ferencről, mint regényíróról nem tudnak, Fáy Andrást, Gaál Józsefet, Kuthy Lajost, Boöthy Lászlót, Toldi Istvánt, a mult század elejének és közepének jelesait teljességgel mellőzik, nem olvassák Tolnai Lajost, ezt az erős vénájú, leggyénebb magyar regényíró, Iványi Ödönt, a kilenc-

venes években feltűnt és korán elmult erőteljes elbeszélő tehetséget és teljesen elfeledték Verseggy Ferencet, a XIX. század első éveinek e színmagyar felfogású és irányú íróját, regényével: „A természetes ember“rel együtt. Egy-egy kiemelkedő nagy alak elnyomja a többi jelest, delejtént magához vonva minden figyelmet és érdeklődést. Mikor pedig a művelt közönség tán végigolvasta már a lenyűgöző nagyok minden alkotását, akkor a régiek megismeréséről, olvasásától elvonják őt az újak, a fiatalok, a díszes köntösben szerepelnek már csak s még minden könyvtárban sem kaphatók. Pedig kétségtelen, hogy a magyar regényirodalom nemcsak különleges magyar szempontból jelentős, hanem mind mennyiség, mind minőség dolgában számot tesz a világirodalomban is, s egy-egy nagy regényírónk méltán került bele az európai híru regényírók listájába. Annál súlyosabb hibánk és mulasztásunk, hogy nemzetünk irodalmi szellemének ezirányú megnyilatkozásait sem eléggé nem ismerjük, sem megismerésének lehetőségéről nem gondoskodunk.

A mulasztás jóvátétele azonban sohasem késő, s mindenkor, még elkéve is a nemzeti kulturának tett jelentős szolgálat. Az irodalmi jelentőségek nem

közönséges mértékével kell hát méltatnunk azt a vállalkozást, a mely félszázados mulasztást út helyre, elfeledett, a magyar irodalmi műveltség számára valóssággal elveszett kincseket tár újra a modern magyar közönség és a jövőendő nemzedékek elé, megalkotván a magyar regényirodalom tárát s egyben történetének monographiáját is. A „Magyar Regényírók“ című új könyvtár ez, a melynek első hatvan kötetes sorozatából most jelent meg az első öt kötet a Franklin-Társulat kiadásában. Ezt a kiadótársulatot, a melynek nevéhez a magyar irodalmi élet annyi jelentős emléke és mozzanata fűződik, Mikszáth Kálmán a jelen elbeszélő irodalmának versenytárs nélküli fejedelme, vette rá ennek a nagy irodalmi hézagot kitöltő jelentős vállalatnak megvalósítására. Ő adta hozzá nemcsak a gondolatot és a tervezetet, hanem adja hozzá a maga megbeszélhetetlen közreműködését is, szerkesztvén ezt a regénytárt és irván minden kötet elé rövid bevezető tanulmányt az illető kötet éléről. A minek nemcsak ez a különlege, hogy az irodalom egyik nagy elbeszélője, a nagy utód méltatja a nagy vagy legalább is érdemes elődöket, hanem az is, hogy e bevezető tanulmányok teljes sorozata egybegyűjtve teljes és élvezetes monographiáját adja a magyar regényirodalomnak, a melyek hiányát irodalmunk annyira érzi, hogy első irodalmi társulatunk, a Kisfaludy-Társaság, pályadíjat is tűzött ki a magyar regényirodalom történetének a megírására.

Szóval a „Magyar Regényírók“ című vállalat hivatva van arra, s az első kötetekkel együtt kibocsátott előzetes tervezet valóban erre is vall, hogy mindazt a hiányt, a mit főnnebb kifejtettünk, egy

A r. kath. státusgyűlésből.

Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök elnöki megnyitó beszéde.

Mélyen tisztelt Státusgyűlés!

A Boldogságos Szent Szűznek, akinek ez évben öröndetes jubileumát üljük, kegyelem helyéről jövőnk, segítségül hívjuk az Isten szent lelkét, s kérjük, hogy lebegjen tanácskozásunk felett, hogy azt, és úgy határozassunk, a hogy azt Isten dicsősége és a lelkek üdvössége kívánja.

Megmondom a mélyen tisztelt közgyűlésnek, hogy miért imádkoztam.

Imádkoztam először azért, hogy mindnyájan, a Státusgyűlés tagjai, egyek legyünk, összetartsunk azon törekvésünkben, hogy ami iskoláinkat hitvallásos jellegükben megtartisuk. Mondhatom, hogy valahányszor egy iskolát feladni kénytelenek vagyunk, az egyházközség anyagi szegénysége miatt, mintha szívemből egy részt tépőnek ki, mintha a haza földjének egy darabját vesztenők el. Nem szoktam nagyítani, vagy költői képletekben beszélni. A mit mondtam, azt úgy érzem is.

Mi lesz ami magyar ifjúságunkból, ha nem lesz erős hite, mert ez az, ami szenvedélyeit fékezi, ami jellemét fejleszt; mi fogja acélozni erejét, mi fogja azt az ifjúságot áldozatra és munkára képessé tenni, ha nem lesz erős hite!

Ugy érzem, mintha a haza egy darab földjét vesztenők el, mikor egy iskolát feladni kénytelenek vagyunk, mert valahányszor gyengül a katolicizmus a haza egyes pontjain, mindannyiszor a haza is gyengül; — a katolicizmus ereje hazánknak legbiztosabb támasza a trónnak. A katolicizmus adta mindig a legbékésebb, legmunkásabb, leghibebb alattvalókat a királynak, a hazának! — És, ha nem vagyunk képesek erős katolikus nemzedéket nevelni, akkor fog a katolicizmus, fog a haza ereje s növekszik azoknak száma, kiknek sem Istenük, sem hazájuk.

Azért imádkoztam, hogy a Státusgyűlés minden tagja, amikor hazatér, legyen apostola az ő iskolájának, dolgozzék, fáradjon, működjék, s ha adott Isten neki, áldozzon iskolája javára. Jobb tökébfektetést nem ismerek, mintha valaki a vallásos és hazafias nevelés oltárára adja filléreit.

A másik a miért imádkoztam, az, hogy az Isten adjon e haza minden polgárának belátást, hogy ne keresse azokat, a melyek szétválasztanak, hanem azokat, a melyek egyesítenek, hogy mint testvérek együtt élhessünk, megértve egymást és tisztelve egymás meggyőződését.

Nem hiszem, hogy azt aki olvasta a két protestáns felekezet legújabb memorándumát, fájdalommal ne érintette volna az a hang, mely azon végigvonnul.

Istenem! Hát olyan veszedelmese vagyunk, hogy annál nagyobb bajt nem lehet képzelni, mintha valaki katolikussá lesz? Nem terjeszkedem ki a részletekre: erre megadják feleletüket azok, akik érdekeltek és én csak egyet kérek és egyet óhajtok és ezért imádkoztam. „Istenem, add, hogy mint egy hazának gyermekei, Krisztusban testvérek, akik az igazságot keressük, legyünk előzéssel egymás iránt!” Azért, hogy talán az állami kórházakban előfordul, hogy egy beteg megtér és katolikussá lesz, azokat a szegény betegeket kell megfosztani az apácák mindenkit kielégítő és megnyugtató ápolásától? Ez volna az evangélium szelleme? Istenem, adj világozottságot, segíts meg minket, hogy megértsük egymást, mert érzem, hogy a hazának szüksége van rá, hogy mindenki, a ki magyarul ér, szeresse, becsülje, tisztelje egymást, ne gúncoskodjék, kicsinyes ne legyen ott, a hol oly fontos érdekekről van szó. A lelkek országában erőszaknak nincsen helye. Egy gondolat vigasztal, hogy a mik a memorándumban vannak, azok a haza összes protestánsainak nem lehetnek érzelmei, azokat nem tehetik magukévá. Ismerem sokat közülük s örvelek, hogy ha talán egy Isten iránti szeretettől áthatott, türelmes protestáns s ha szívemre ölelem, érzem, hogy közel van ő Krisztushoz, mert az evangélium szellemét a Krisztusi szeretet az életbe át tudja vinni. Adjon az Isten sokat ilyen és akkor nem féltsem azt a békét és együttműködést, a melyre szegény hazánknak jelen időben olyannyira szüksége van!

A harmadik, a miért imádkoztam, az, hogy a jó Isten a mi drága, szeretve tisztelt, világi elnökünket tartsa meg nekünk. Mert ő beadta a lemondását, azért, mert azt mondja, hogy egészsége annyira megrendült, az ő idegessége annyira fofozódott, hogy ne tudná a Státuselnöki tiszteletet teljesíteni úgy, a hogy a Státus érdeke és a mindnyájunk által ismert lelkiismeretessége megköveteli. Azért imádkoztam, hogy a jó Isten világítsa fel őt és adjon neki erőt, akaratot, hogy a Státusgyűlés közös kérésének, — mert nemcsak a magam nevében beszélek, hanem az egésznek nevében — engdve, vonja vissza lemondását.

Igaz, hogy a múlt hónapokban sokat betegeskedett, távol volt és azt mondta, hogy nem foglalkozhatott a Státus ügyeivel; de akkor is szívén viselte azokat. Nem engedjük őt visszavonulni és kérjük, vonja vissza lemondását, kérjük a jó Istent, világosítsa fel, hogy megértse azt, hogy a meddig csak lélegzeni tud, amíg egy parányi erő van benne, azt az erőt a Státusnak is kell szentelnie!

Azt hiszem, hogy a Státusgyűlés egyértelmű határozatát kimondhatom, kérjük ő Exzellenciáját lemondásának visszavonására; méltóztatassanak megbizni azzal, hogy a világi elnök ur ő Exzellenciájával a Státusgyűlés határozatát közöljem. A Státusgyűlést az Úr Jézus nevében megnyitom.

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szvoboda Anna okl. tanítónőt kinevezte a kálnoki áll. el. népiskolához az elhunyt Nagy Anna helyébe rendes tanítónővé.

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ranceánu Ilés hidvégi áll. el. iskolai tanítót áthelyezte a tömrőkényi áll. iskolához, helyébe Csutak Gáspár petvillabányai tanítót helyezte át.

— **A képviselőház einapolása.** A képviselőház elnapolását tartalmazó királyi kézirat így szól: Mi, Első Ferenc József, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország király stb. és Magyarország apostoli király, Hü Magyarországnak és társországai zászlóinak egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1904. évi október hó 24-ére Budapest fő- és székvárosunkba összehívott országgyűlésen egybehívták, királyi üdvözlötünket. Kedvelt Hivünk! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére az általunk 1901. okt. 28-án egybehívott országgyűlés harmadik ülésszakát ezeonnal berekesztjük. Kikhez egyebiránt királyi kegyelmünkkel állandóan hajlandók maradtunk. Kelt Gödöllőn, 1904. évi november hó 13-án. Ferenc József s. k. Gr. Tisza István s. k.

— **Esküvő.** Fényes esküvő folyt le folyó hó 21-én Kézdivásárhelyen. E napon d. e. tartották esküvőjüket Jancsó Dániel fővárosi ügyvéd és Jancsó Marika kisasszony, özv. Jancsó Mózesné szeszgyártulajdonos bájos ifju leánya. A polgári kötet Dr. Török Andor polgármester anyakönyvvezető,

az egyházi esketést Czirmay Zoltán ref. pap végezték. A násznagyi tisztet a menyasszony részéről Nagy Ferenc szeszgyáros, a vőlegény részéről testvére: kézdívásárhelyi Jancsó Géza tiszaroffi főszolgabíró, a Ferenc József-rend lovagja teljesítették. Esküvő után gazdag lakoma volt. Az új pár másnap a vőlegény lakóhelyére Budapestre utazott. Boldogság legyen a szép frigy kísérője!

— **Katalin-estély.** a kézdívásárhelyi „Kereskedő Ifjak Társulata”-nak műsoros táncestélye iránt — mely, mint már többször jeleztük — jövő szombaton lesz — ugy városunkban, mint vidéken általános érdeklődés mutatkozik. Ugy értesülünk, hogy a műsor csupa humor és kacagás lesz; így a Kovács József ur rögtönzendő felolvasása, mely rövid és szatirikó-humoros, a Dávid Jenő ur magánelődása, mely egyike lesz a legfelsőbbesebb karrikaturáknak és monologoknak, párosulva páratlan művészi előadással; továbbá a „Kis kofák” című pajkos jelenet, melynek megjelenítésére városunk bájos ifju szép leányai közül a legkedvesebbek és legpajkosabbak vállalkoztak: mind oly pontjai lesznek a műsornak, hogy külön-külön megérdemelnének egy-egy teli Házat. Kimagasló lesz — előre megirhatjuk — a Nagy Dénes főgimn. tanár ur művészi hagedű szöloja a Benkő Irénke k. a. hozzáálló diszkrét zongora kíséretével, ugyszintén a Zakariás Annuska k. a. csengő-bongó magyaros zenéje, szívhez szóló cimbalomjátéka s bizonyára ezuttal is kiváló élvezetet fog nyújtani a Sebők Rózsika k. a. szavalata is. Végül a „Kis Kofák” élőképa, görögtűzfény világítás mellett bizonyos, hogy elragadó, bűvös bájos lesz, aminthogy nem is lehet más s ezért igen jól teszi az aranyos ifjúság és a humort szerető közönség, ha most is, mint a multban, rang- és nemi különbség nélkül ezuttal zsufolt házzal tünteti ki a derék ifjúság Katalin-estélyét.

— **Közgyűlés.** A kézdívásárhelyi „Rudolf kórház”-egyesület 1904. november 27-én vasárnap d. u. 2 órakor az árva ház helyiségében rendes közgyűlést fog tartani, a melyre az egyesület tisztviselőit, alapító és rendes tagjai s az érdeklődőket ezennel meghívjuk. Kézdivásárhely, 1904. november 23-án Bárd Szentkereszty Béláné elnök, Dobay János, ügyvezető igazgató.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Szotyori József, békési községi iskolai tanító, egy törekvő, szorgalmas munkása a népnevelésnek, f. hó 23-án szülői körében, hová üdülni jött, meghalt. Haláláról megsomorodott családja a következő gyászjelentést adta ki: Bánatos szívünk mély fájdalommal, megilletődött kebellet, szomoruan jelentjük a súlyos csapást, hogy az engedelmes, kedves jó fiu, feledhetetlen édes testvér, szerető unoka, hü rokon és barát: Szotyori József, békési községi tanító, népnevelő működése 3-ik évében, folyó hó 23-án hajnali 1 órakor, hosszúság, sorvasztó betegség következtében, örök álomra hajtotta le fejét. Még ifju volt, alig 21 éves; lelke telő sok szép reménnyel, szive egy boldog jövő édes álmaival, pályája iránti nemes idealizmussal: s mindez egy perc alatt örökre semmivé lett, reményteljes élete letűnt s nekünk csak áldott, kedves emléke s a tenger bánat maradt hátra. Földi részait f. hó 24-én, délután 2 órakor temetjük el a szülői háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint örök pihenőre a ref. temető kertbe. Emléke áldott és feledhetetlen! Kézdivásárhely, 1904. november 23-án. Szotyori Sándor és felesége Popovits Mária, szülők. Szotyori Teréz és férje Pataki Béla, Szotyori Mariska, Szotyori Sándor, Szotyori Ferenc és Szotyori Róza, testvérei. Popovits András és felesége Szabó Judit és özv. Szotyori Károlyné Tóth Rebeka nagyszülők és gyermekeik.

— **A nőegyesület közgyűléséből.** A k.-vásárhelyi jótköny nőegyesület nov. 20-án d. u. rendkívüli közgyűlést tartott. Elnökölt Székely Jánosné, a jegyzőkönyvet Holló Béla jegyző vezette. A közgyűlés az áll. el. iskola dhez, szegény tanuló száma létesítendő u. n. napközi otthon javára 43 korona hozzájárulást szavazott meg s elhatározta, hogy az alapítke kamatait kizárólag a házi szegények segélyezésére fogja jövőben fordítani.

— **Tánciskolai záróvizsga.** Mult szombaton este tartották meg a Spuderk György brassói táncmester tanítványai u. n. vizsgai táncestélyüket, melyen, tekintve, hogy az estély jóvedelmének egy részét a főgimnázium és polgári leányiskola javára ajánlotta föl Spuderk táncmester, nagyszámu közönség vett részt. A bemutatott táncok valamennyije igen jól sikerült s teljesen kiérdemelték a közönség

csapással pótolja. Megszünteti a régi jeles regényírók nagy hátrányát a modernekkel szemben, hozzáférhetővé teszi az elfelejtett jeles műveket mindenek számára, nagyszabásu, egységes gyűjteménybe foglalva a régieket és az újakat, az ünnepelteket és a mellőzötteket, megadván Mikszáth Kálmán bevezető tanulmányaiban azt az ösztökélést is, a melyre a mult iránt eltompult jelenkor fiának gyakran szüksége van, hogy visszatérjen a régiekhez, élvezze történeteiket, tiszta magyar előadásukat, megértse nemzeti irányukat és általános emberi tartalmukat.

Növeli a vállalat értékét, hogy minden egyes regényt egy-egy kiváló magyar művész eredeti képe fognak illusztrálni. Mintegy ezer művészi illusztráció — a legjelesebb magyar művészek alkotásainak tekintélyes képtára — fogja gazdagítani a Magyar Regényírók kötetét.

A most megjelent első öt kötet a következő: báró Kemény Zsigmond: A rajongók (két kötet). R. Hirsch Nelli képeivel; Csiky Gergely: Az Atlasz család. Neogrady Antal képeivel; Vadnai Károly: A kis tündér. Nagy Sándor képeivel és Pálffy Albert: Eszike kisasszony professzora. Márk Lajos képeivel.

A kiadótársulat hagyományaihoz méltó a gyűjtemény kiállítás. Finom famentes papírosok, tiszta szép nyomás, egész oldalas művészi képmelléletek és diszes bekötési tábla. A hatvan kötetes gyűjtemény ára diszes kötésben 300 korona. Félveenként öt kötetes sorozatokban jelenik meg.

Megrendelhető pár koronás csekély havi részletfizetésre bármely könykereskedésben.

elismerését. Különös tetszést arattak a: Magyar Palotás, (járták: Bándi Mariska, Fejér Mariska, Wertán Irmus, Zakariás Olga, Weress Jolán, Nagy Irén és Spuderka Piroska), Jancsó Endre, a Magyar Szóló, (járták: Politzer Maris, Rosenfeld Amál), a Matróztánc, (járták: Bodó Annuska, Deuthe Ilona, Dósi Lili és Kaufmann Maris), végül a Tündértánc, (járták: Hamar Annuska, Hamar Janka, Jancsó Piroska, Dobál Erzsike, Dobál Ellus, Balázs Karsai, Boda Irén, Szentmarjai Erzs, Zágoni Katinka, Dézsi Anna, Kaufmann Sári és Weisz Sári.)

— **Bakancs a székely iparosoknak.** A m. kir. honvédelmi miniszter a napokban osztotta ki a m. kir. honvédség 1905. évi lábbeli szükségletéből azt a részt, mi kisiparosoknak van fentartva. Ebből a bakancsmennyiségből a székely kisiparosok 5700

pár készítésére nyertek megbízást, legtöbbre nyert a kézdivásárhelyi ipari hitelszövetkezet: 1400 pár bakancs, 700 pár könnyű cipőre. Eddig csak 4—500 pár bakancsra nyertek a kézdivásárhelyi kisiparosok megbízást, most ennek ötszörösére, vagyis az egész székelyföldi mennyiségnek egyötöd részére. Ime az szövetkezés előnye!

— **Köszönetnyilvánítás.** A kézdivásárhelyi munkaképtelen szegények „Stephanie” menedékháza 1904. évi segélyezésére a következő adományok folytak be. Dr. Bodor Ferenc 2 korona, id. Tóth Istvánné, ifj. Tóth Istvánné, ifj. Császár Józsefné, öz. Sinkovics Ignácné, öz. Diénes Lajosné, Fejér Károlyné járásbíróné, öz. Molnár Józsiáné, Kiss Lajosné, Nagy Károly, Baló László, Torók Sándor, ifj. Nagy Ferenc, Dr. Török Andorné,

Jakab Istvánné, Stocker Antalné, Dr. Dávid Jánosné, Elekes Béláné 1-1 korona; Dr. Szini Gyuláné, Nagy Ferenéné szeszgy., Nagy Mózesné, Zayzon Lázárné 60—60 fillér; Kovács Ferenc gyógyszer., Szőcs Károlyné sörgy., Jancsó Béla (Samu), Nagy Gézánné, öz. Tóth Mihályné, id. Kupán József 50—50 fillér; (Folyt. köv.)

Azon nemes lelkű adakozók, kik Isten nevében gyámolítani kívánták e város munkaképtelen szegényeit, fogadják becses adományaikért forró köszönetünket.

A menedékház felügyelő bizottsága nevében.
Kézdivásárhely, 1904. nov. 18-án.

Gróf Mikes Árminné Vajna Károly
elnök. titkár.

Műmalom eladás.

Az alólírott brassói bank és raktárház részvénytársaság a brassói 9433 sz. tjkvben A + 6253/2, 6256/2, 6257, 6261., 6301. és 6300/2. hrsz. alatt foglalt volt Binder-féle lisztelő malmot árverés útján a legtöbbet ígérőnek elfogja adni.

A 142708 kor. 46 fill. bíróilag megbecsült fekvőnek leírása s becslése eredetiben a helybeli kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1904 évi 3793. szám alatt, vagy kivonatban ügyvéd Adám Károly ur irodájában a hivatalos órák alatt az eladási feltételek pedig az említett ügyvédi irodában betekintheők.

Ezen irodában a szóbeli árverés f. évi december hó 6-án délelőtt kilenc órakor 40200 kor. kikiáltási ár mellett meg fog tartatni, mely árverésnél az árverezni szándékozóknak 4020 korona bannaipénzt kel készpénzben letenniük.

Az árverés berekesztése után a legtöbbet ígérővel az írásbeli adás vérsi szerződés akkor fog megkötettni, mihielyt a vételár teljesen be lesz fizetve.

A brassói bank és raktárház részvénytársaság.

146. 1—1.

Hirdetések

olcsó áron
felvételnek
e lap
kiadóhivatalában.

Ajánlom a nagyérdemű közönségnek a legújabb és legdivatosabb bálí, eljegyzési és esketési meghívókat, értesítéseket, névjegyeket, továbbá mindennemű alkalmi és más nyomtatványokat nagyon diszes kiállításban. — Gyászkoszorúk szallagaira feliratok fekete, arany és ezüst nyomással vagy valódi ércbetűkkel, melyek a szallagról soha le nem bullnak — olcsó áron eszközöltetnek.

Levelezőlapalbumok.
Emlékkönyvek.

*Mindennemű szükségeltető községi, közgazgatási, egyházi és ügyvédi nyomtatványok mind raktáron vannak. * * **

Ima- és énekkönyveket, úgy katolikusok mint reformátusok részére nagy választékban tartok. Továbbá mindennemű kép-, mese- és álmoskönyvek, legújabb népdalok nagy raktáron. Mindennemű tankönyvek, tanszerek és naptárok dus választékban.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Könyvkötészetemben minden fajta könyvek bekötését nagyon jutányos áron eszközölöm s azokat kívánatra ellátatom éresarkokkal, miáltal azok tizszerte tartósabbakká válnak. Bőrárukban nagy választék van raktáron, u. m.: pénzerszények, dohány-, cigaretta-, szivar- és névjegy-tálcák. Fűsűk, bajuszkefék. Továbbá acél- és nikkell remontoar zsebórák, pisztolyok, revolverek, szemüvegek, hegedűhurok, cvikke-rek, olvasók, borotvák

IFJ. JANGSÓ MÓZES

gőzerőre berendezett könyvnyomdája, könyvkötészete, papir-, írószer- és könyvkereskedése

KÉZDIVÁSÁRHELYT.

a „Jancsó”-féle gyógytár mellett.

A Székelyföld legnagyobb nyomtatványraktára.

Butorraktáromban mindigállandóan raktáron tartok szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezéseket, vaságyakat, gyermekkoscsikat, ablak carnissokat, hajlitott és

préselt ületű székeket, chiffonokat, mosdó-, éjjeli- és étszekerényeket, ebédlő és heverő diványokat, matracokat stb., stb., melyeket a jelenleg ujonnan berendezett asztalos műhelyemben kitűnő száraz anyagból saját felügyeletem alatt készítettetek olcsó árak mellett bocsátok szives rendelkezésre.